

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. május 9.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. május 9. 8:00

I.

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori kultúrával kapcsolatos.

Döntse el a forrásrészlet felhasználásával az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Válaszát X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

„Nem léphetünk kétszer ugyanabba a folyóba.”

„Minden folyik, és semmi sem áll.”

„A hideg meleg lesz, a meleg pedig hideg, a nedves száraz lesz, a száraz pedig nedves.”

„Mindenből egy lesz, és egyből minden.”

„Az egybefogottak egészek és nem egészek: összetartó és széttartó, összehangolt és összehangolatlan, az összes egy és az egy összes.”

„Az embereknek rossz tanújuk a fülük és a szemük, ha barbár lelkük van.”

„A háború mindennek atyja, mindennek királya, és egyeseket isteneknek tüntetett fel, másokat embereknek, egyeseket szolgálkává tett, másokat szabadokká.”
(Hérakleitosz, görög filozófus)

Állítás	Igaz	Hamis
a) Hérakleitosz a megszakíthatatlan keletkezést és elmúlást hirdeti, amelynek minden dolog alávetett.		
b) Hérakleitosz minden történést az ellentmondások viszonyából vezet le.		
c) Hérakleitosz szerint minden dolog mértéke az ember, aki céljai érdekében háborút is kirobbanthat.		
d) Az ellentétek egységének gondolatával Hérakleitosz számít az első materialista (anyagelvű) gondolkodónak.		

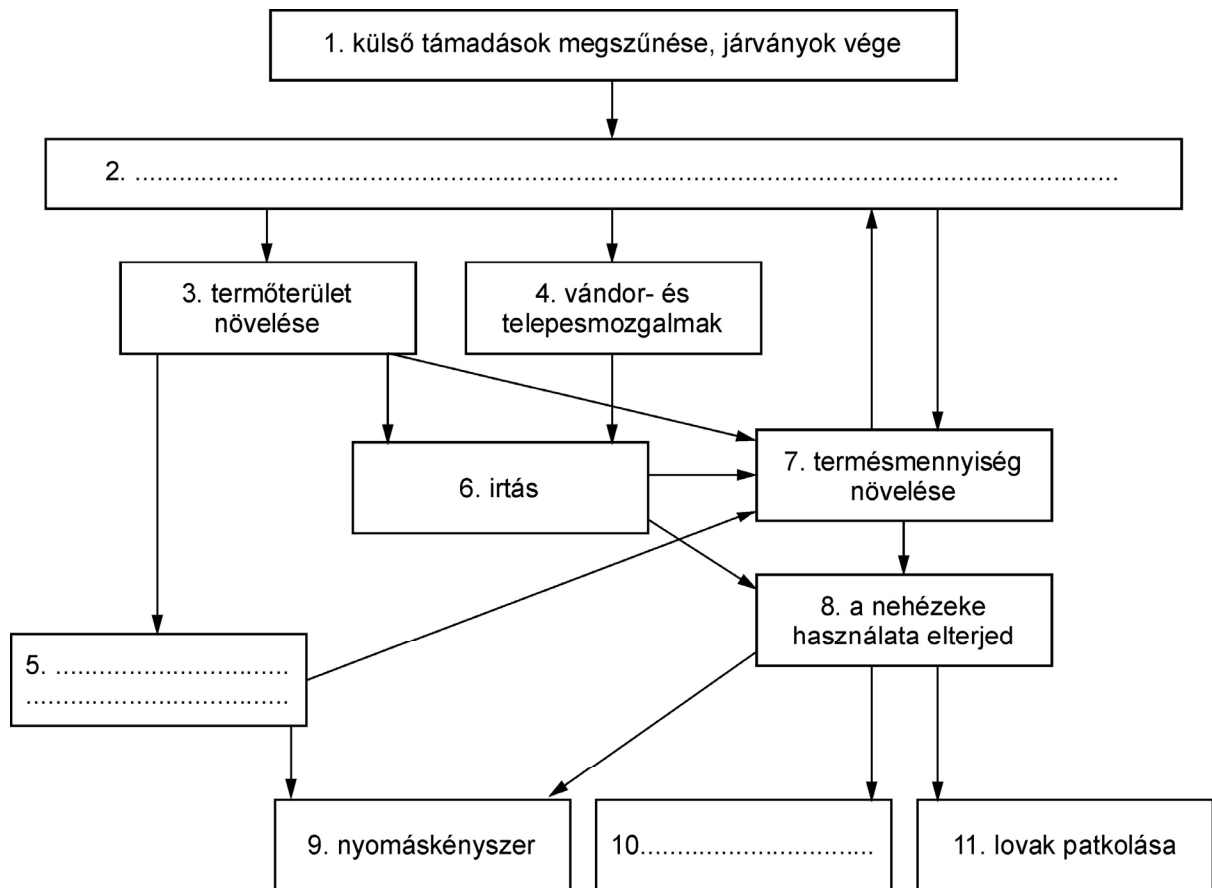
4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**2. A feladat a középkori gazdasággal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat!**

a) Válassza ki az alábbi felsorolásból a megfelelő fogalmakat, és egészítse ki velük az ábrát! A folyamat okaira és következményeire egyaránt figyeljen! (Elemenként 1 pont.)

önellátó gazdálkodás; népességnövekedés; legelőváltó;
háromnyomásos gazdálkodás; szügyhám; háziipar

b) Nevezze meg a XI–XIII. században a nyugat-európai iparban elterjedt üzemszervezési formát! (1 pont)

.....

**c) Fogalmazza meg a fenti üzemszervezési forma céljait! Említsen kettőt!
(Elemenként 0,5 pont)**

.....

5 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. A feladat az Árpád-kori építészethez kapcsolódik.

Párosítsa össze a képeket a leírásokkal! (Egy leíráshoz nem tartozik kép.) (Elemenként 1 pont.)

1.	2.	3.	4.

- Feldebrő XI. századi öthajós, centrális elrendezésű templomának altemploma a magyarországi falfestészet legelső – máig fennmaradt – emlékeit rejt. Egyes feltételezések szerint az altemplomból nyíló sírkamrába Aba Sámuel királyt temették.
- Az esztergomi királyi vár középkori kápolnáját a XII. század végén építették. Jellemző építészeti megoldása a bejárat fölött elhelyezett rózsablak.
- A XIII. századi nemzetségi monostorok egyike a zsámbéki. A háromhajós templom kapuja fölött rózsablak nyílik, melyet toronypár fog közre. A templom építészeti megoldásai a román és a gótikus stílus sajátos keveredéséről tesznek tanúbizonyságot.
- A tatárjárást követő évtizedekben épült a visegrádi alsóvárhoz tartozó 34 méter magas lakótorony. Zömök falai 3,6 méter vastagok, a negyedik szinten ma is láthatók a kora gótikus ikerablakok.
- Az ösküi templom kerek hajójával és patkóíves szentélyével a román kori rotundák legegyszerűbb típusát képviseli.

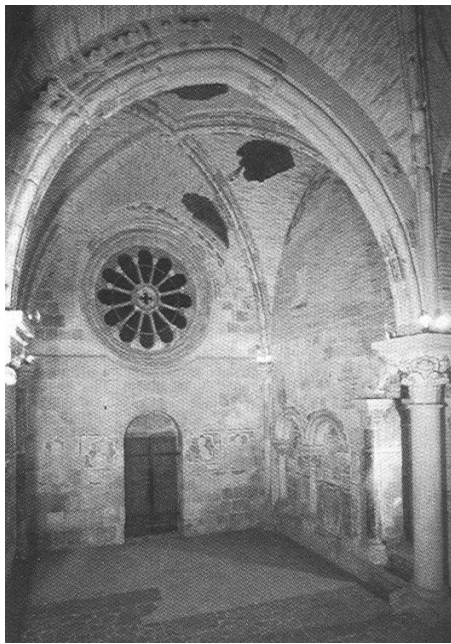

1.

2.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

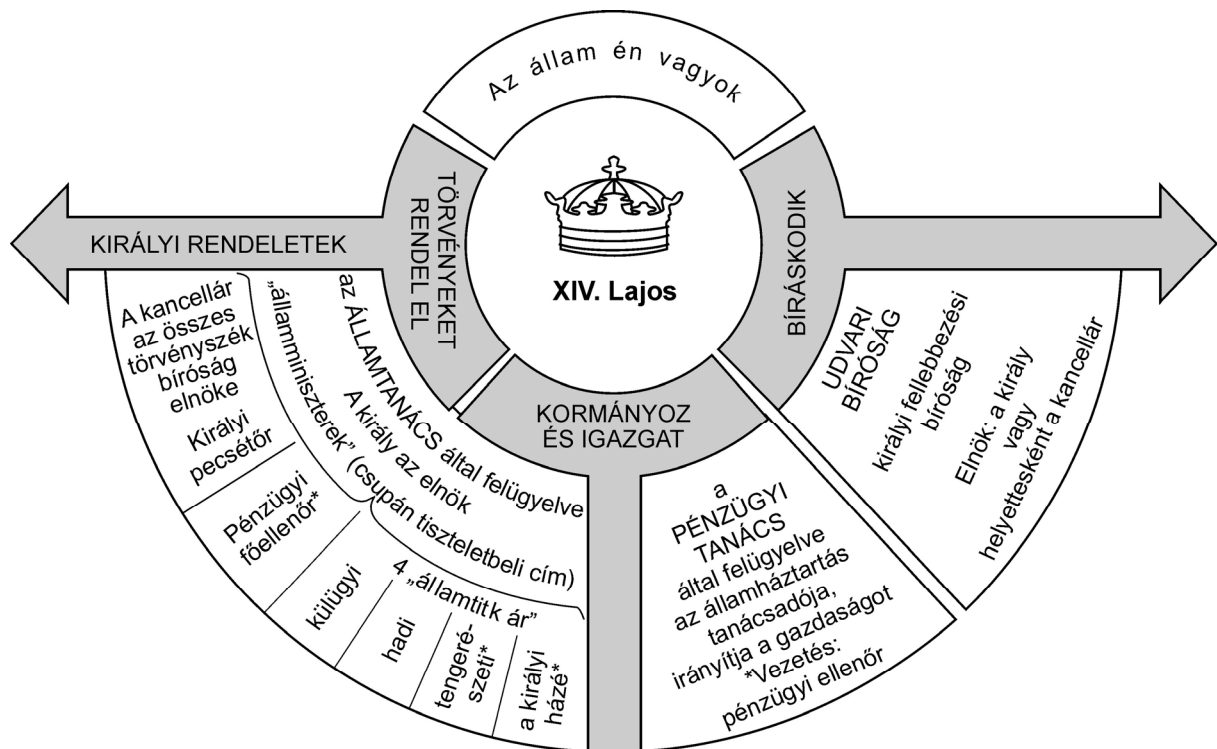
3.

4.

4 pont	
--------	--

**4. A feladat XIV. Lajos uralkodásának időszakához kapcsolódik.
Válaszoljon a források és ismeretei alapján!**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„A királyoknak mindenekelőtt a józan észre kell hagyatkozniuk, ily módon magától értetődő természetességgel rátalálnak a helyes útra [...] Mind a négy államtitkárnak megparancsoltam, hogy ezentúl semmit alá ne írjanak, míg be nem számoltak róla, s ugyanígy a pénzügyi főintendáns se. Elrendeltem, hogy semmiféle pénzügyi intézkedés se történjen anélkül, hogy fel ne jegyezzék abba a kis könyvecskébe, amelyet mindig magamnál hordok [...] úgy döntöttem, hogy minisztereimet időről időre – amikor a legkevésbé számítanak rá – magamhoz rendelem, és részletesen kikérdezem. Mindezt azért, hogy megértsék: ezt tulajdonképpen bármikor és bármilyen ügy kapcsán megtehetem...” (XIV. Lajos fia számára írt emlékirataiból, 1661)

a) Nevezze meg az ábrán látható kormányzati rendszert! (1 pont)

.....

b) Határozza meg, ki döntött végső soron a hadi és haditengerészeti kérdésekben! (1 pont)

.....

c) Idézzon egy-egy bizonyítékot a szöveges forrásból és az ábrából arra, hogy XIV. Lajos függetlenítette magát a rendektől! (Elemenként 0,5 pont.)

Szövegből:.....

Ábrából:

d) Nevezze meg, hogy milyen államforma jellemző Angliára XIV. Lajos uralkodásának utolsó szakaszában! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

5. A feladat Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér tetteivel kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„[...] Legkegyelmesebb Uram, Fölséged győzelmes fegyverei most tértek vissza nagy szerencsével és eredménnyel szinte a török területeknek a szívéből. Amit ott véghezvittek és elértek, a következő: Berzencét és Babócsát említésre méltó veszteség nélkül bevettük, és most is tartjuk. Aztán tovább előrehaladtunk, és elfoglaltuk s fölégettük Barcsot a Dráva mellett, Tubékot Szigetvár közelében. Innen tovább nyomultunk, rajtaütéssel hatalmunkba kerítettük és tűzzel elpusztítottuk Pécs városát, de a tél hidege megfosztott minket magának a várnak birtokától. Ezután Eszék felé haladtunk előre, azt a híres és igazán királyi hidat fölégettük, a hidat védő Dárda várával együtt. Innen visszatérve elhamvasztottuk a palánkkal együtt Baranyavárat és Sásdot [...]

Visszatértünkben Segesdet is elfoglaltuk és megszállva tartjuk. Ha ezt a három helyet, Kegyelmes Uram, egy kissé tartani tudjuk, Kanizsa magától elesik, mivelhogy Törökországgal nem közlekedhetik [...] Egyébként most veszedelmes minden halo-

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

gátás és nagyszerű alkalom van arra, hogy a közjó érdekében működjünk, és különösen hogy ezeket a területeket biztosítsuk [...]” (Zrínyi Miklós levele)

a) Nevezze meg azt az uralkodót, akinek Zrínyi a levelet írta!

.....

b) Határozza meg, melyik év februárjában íródott a levél!

.....

c) Magyarázza meg, miért volt jelentős hadászati szempontból a híd felégetése!

.....

d) Nevezze meg, melyik vár visszafoglalását akarta előkészíteni Zrínyi a hadjáratával!

.....

4 pont	
--------	--

6. A feladat a XIX. századi szocialista eszmékkel kapcsolatos.

Párosítsa az idézetekhez a tartalmukat magyarázó megállapításokat! Írja be a táblázatba a betűjelekhez a megfelelő sorszámokat! (Egy megállapítás nem sorolható sehová!) (Elemenként 1 pont.)

a) „A társadalmat úgy lehet a tudomány fejlődése és az ipar szempontjából legkedvezőbb módon megszervezni, ha a lelki hatalmat [a szellemi vezetést] a tudósokra, a világi hatalom igazgatását pedig az iparosokra bizzuk.”

b) „A legszegényebb osztály mostani elhagyatottságából és elnyomásából szükségszerűen következő különböző betegségeken kívül vannak még más körülmények is, amelyek fokozzák a kisgyermek halandóságát. Sok családban mindkét szülő házon kívül dolgozik, aminek az a következménye, hogy a gyermekeket teljesen elhanyagolják; bezárják őket a lakásba, vagy pedig idegenek gondozására bízják. Nem csoda, ha száz meg száz ilyen gyermek halálos baleset áldozata lesz.”

c) „Minden nagy létszámú társulásban a résztvevőket hajlamaik és képességeik szerint egyszerű csoportokra kell fölbontani [...] abból a célból, hogy a legteljesebben kifejlődjenek az egyes tagok képességei.”

d) „Szabad és rabszolga, patrícius és plebejus, báró és jobbágy, céhmester és mesterlegény, egyszóval: elnyomó és elnyomott folytonos ellentétben álltak egymással, szakadatlan, hol palástolt, hol nyílt harcot vívtak, olyan harcot, amely mindenkor az egész társadalom forradalmi átalakulásával vagy a harcban álló osztályok közös pusztulásával végződött.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

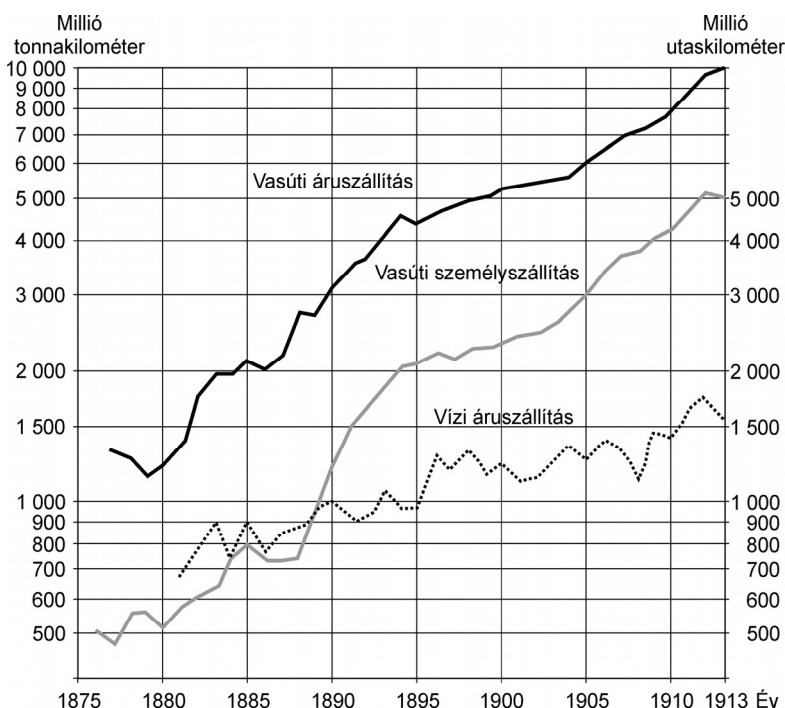
1. Marx és Engels elmélete szerint az ősközösség óta a történelem társadalmi osztályok küzdelmeként írható le.
2. Fourier az emberek önkéntes társulásaiban vélte megtalálni a harmónia állapotát.
3. Blanc elsőként hirdette meg a munkához való jogot, és követelte, hogy az állam gondoskodjon a munkanélküliek foglalkoztatásáról.
4. Saint-Simon szerint a régi társadalom helyett az új társadalmat a tudomány fejlődése és az ipar szempontjából kell megszervezni.
5. Engels Manchesterben észlelte a legfejlettebb ország munkásságának nyomorát és jogfosztását, mely tapasztalatai nyomán később megírta *A munkásosztály helyzete Angliában* című munkáját.

Betűjel	a)	b)	c)	d)
Sorszám				

4 pont

7. A feladat a dualizmus korának magyar gazdaságával kapcsolatos.

Melyik forrásban található az állításokat alátámasztó információk? Jelölje X jellel a helyes megoldást! (Elemenként 0,5 pont.)

A szállítási teljesítmények növekedése Magyarországon

Év	Vasút- vonalak hossza (km)	100 km ² -re jutó vasút- vonal (km)
1846	35	0,0
1850	222	0,1
1867	2 285	0,8
1873	6 253	1,9
1890	11 246	3,4
1900	17 108	5,2
1913	22 084	6,8

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

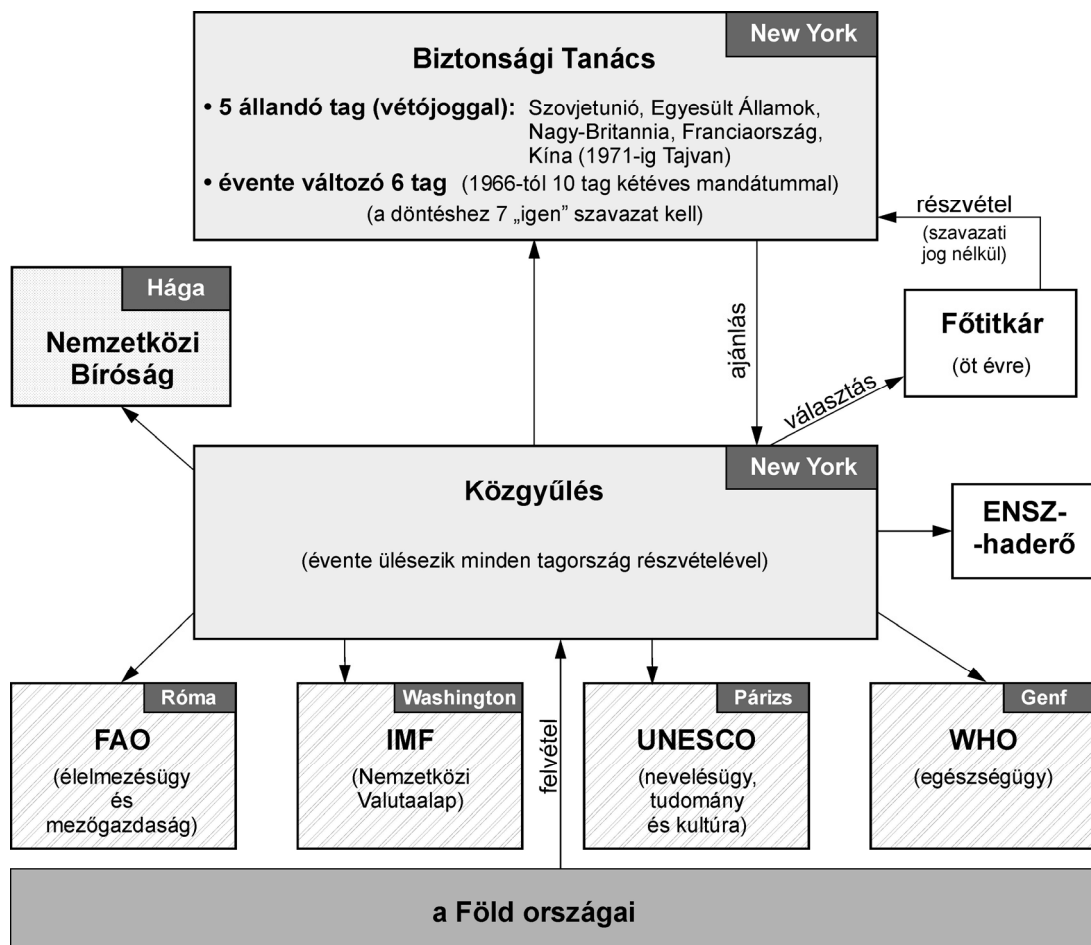
Állítások	Táblázat	Diagram	Mindkettő	Egyik sem
a) Az adatok közvetetten a magyar gazdaság teljesítőképességének növekedésére is utalnak.				
b) A vízi áruszállítás teljesítménye a négyszeresére növekszik.				
c) Az adatok kizárólag a dualizmus korára vonatkoznak.				
d) Ötven év alatt 5 kilométerrel növekedett a száz négyzetkilométerre jutó vasútvonal hossza.				

2 pont

8. A feladat az ENSZ működésével kapcsolatos.

Döntse el az ábra segítségével az alábbi állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak!

Választását X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

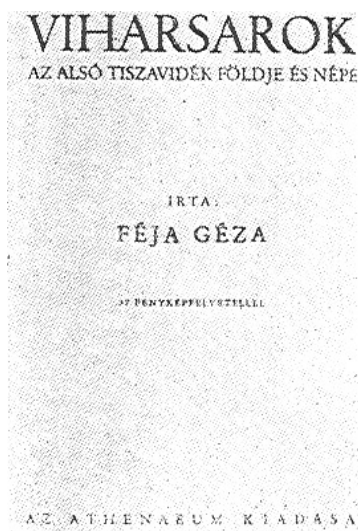
Állítások	Igaz	Hamis
a) A Biztonsági Tanács elsősorban végrehajtó jellegű, operatív testület.		
b) Az ENSZ Közgyűlésben a nagyhatalmak vétőjoggal bírnak.		
c) Az ENSZ főtitkárának nincs szavazati joga a Biztonsági Tanácsban.		
d) A Közgyűlés elsősorban ajánló jellegű határozatokat hozhat, s nem kötelező jellegű döntéseket.		

4 pont

9. A feladat a két világháború közötti korszak művelődéstörténetével kapcsolatos.

Keressen képet az alábbi szöveg megállapításaihoz! Írja be a táblázatba a betűjelekhez a megfelelő kép sorszámát! (Egy kép nem sorolható sehová!) (Elemenként 1 pont.)

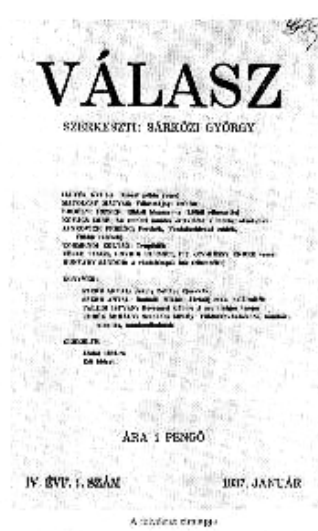
„Az általános műveltség emelését szolgálta a klebelsbergi kultúrpolitika. Az 1926. évi VII. törvény új népiskolák és tanítói lakások építését rendelte el. [a] Az 1927. évi XII. törvény a polgári iskolák felállításáról rendelkezett. Ezekben a fiú- és leányiskolákban a népiskola négy osztályának elvégzése után vették fel a tanulókat. [b] Az irodalmi életben meghatározó irányzatként jelentkezett a népi írók mozgalma, melynek önálló irodalmi újsága lett. [c] Az ide sorolható írók a parasztság életkörülményeit szociográfiai munkákban örökítették meg.” [d] (Tankönyvi szöveg)

1.

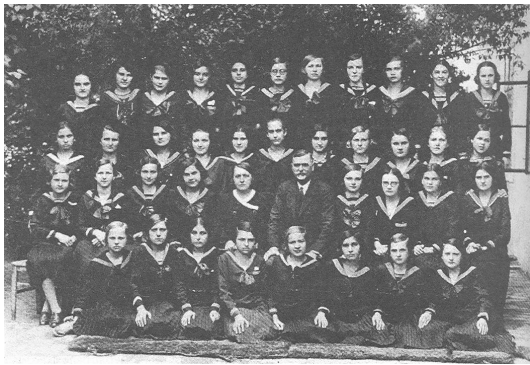

2.

3.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4.

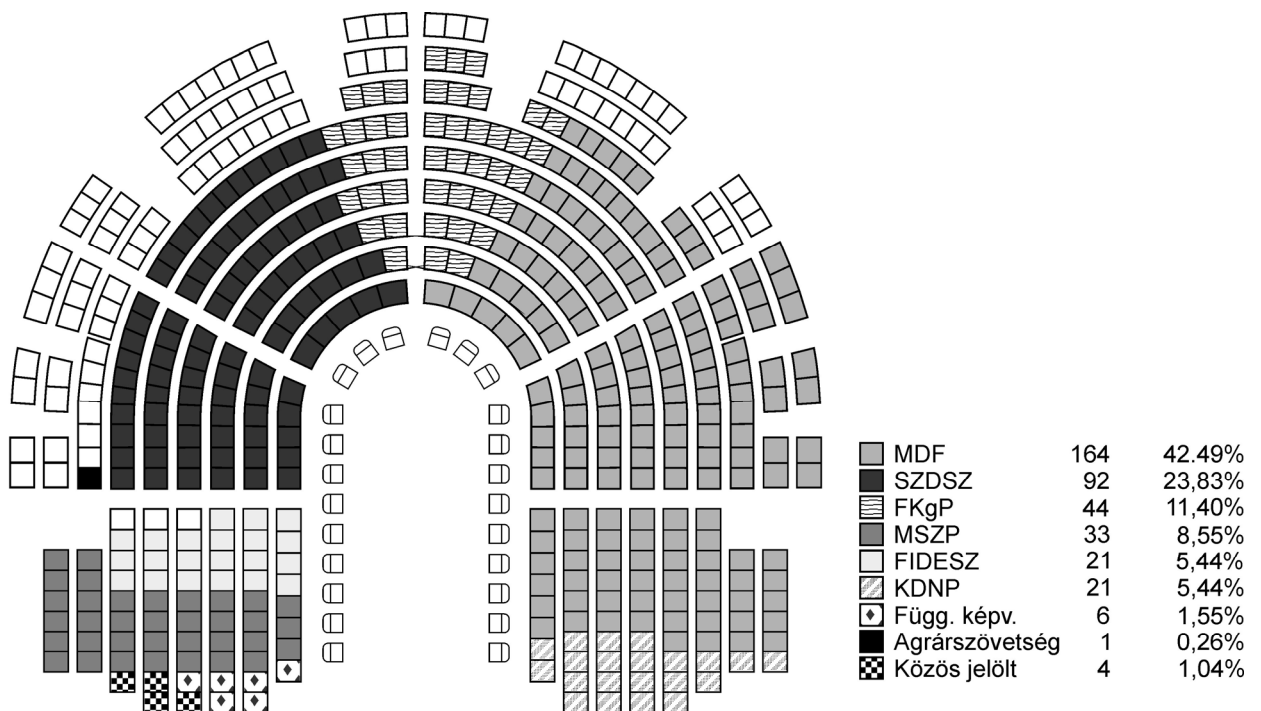
5.

a)	b)	c)	d)

4 pont	
--------	--

10. A feladat a magyarországi rendszerváltozás első parlamenti időszakával kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre az ábra és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

Az elnyert mandátumok megoszlása pártok szerint

a) Melyik év parlamenti választására utalnak az adatok?

b) Nevezze meg, hogy mely pártok alakítottak kormányt!

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Mi tette szükségessé a többpárti kormányzást?

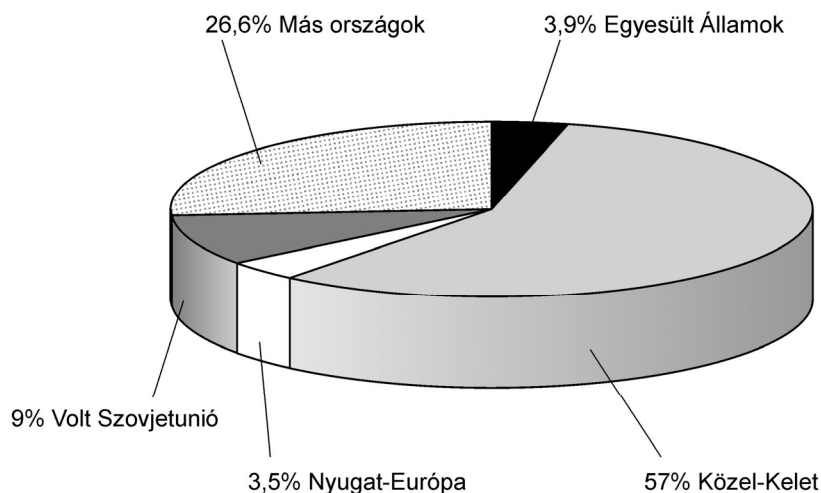
.....

d) Mivel magyarázható az ún. MDF-SZDSZ paktum létrejötte? Karikázza be a megfelelő válasz számát!

1. az ország súlyos eladósodottságának enyhítése
2. az ún. taxis blokádnak megfékezése
3. az ország kormányozhatóságának lehetővé tétele

4 pont	
--------	--

**11. A feladat a jelenkor globális problémáival kapcsolatos.
Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!**

A világ becsült olajtartaléka a XX. század végén

A VILÁG KŐOLAJTERMELÉSE (MILLIÓ BARREL)										
Ország	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984
Világ összesen	20162	21851	22607	23134	24011	23059	21645	20645	20441	20744
Ebből Szovjetunió	3600	3822	4013	4204	4307	4432	4476	4506	4528	4506
Egyesült Államok	3653	3563	3600	3750	3700	3722	3716	3723	3730	3800
Szaúd-Arábia	2583	3139	3358	3030	3479	3624	3580	2366	1657	1493
Nagy-Britannia	12	91	287	405	583	603	670	773	861	942
Irán	1953	2153	2067	1913	1156	537	480	873	891	744
Venezuela	856	840	817	790	860	792	769	692	657	621
Irak	826	884	857	935	1269	969	328	369	401	447
Líbia	540	707	753	724	763	670	405	415	403	360
Kuvait	761	785	719	778	913	609	412	301	385	426

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Fogalmazza meg, milyen ellentmondás feszül az olajtartalékok nagysága és az egyes országok kitermelési adatai között! (1 pont)

.....

.....

b) Magyarázza meg, az aránytalanság okait! Nevezzen meg kettőt! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

.....

2 pont	
--------	--

12. A feladat a magyar Alkotmánybíróságra vonatkozik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

„1. § Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik:

a) a már elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény, az Országgyűlés ügyrendje és a nemzetközi szerződés egyes rendelkezései alkotmányellenességének előzetes vizsgálata;

b) a jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálata;

c) a jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata;

d) az Alkotmányban biztosított jogok megsértése miatt benyújtott alkotmányjogi panasz elbírálása;

e) a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetése;

f) az állami szervek, továbbá az önkormányzat és más állami szervek, illetve az önkormányzatok között felmerült hatásköri összeütközés megszüntetése;

g) az Alkotmány rendelkezéseinek értelmezése.” (Az 1989. évi XXXII. törvény az Alkotmánybíróságról)

a) Mi a magyarázata, hogy csak 1989-ben jött létre az Alkotmánybíróság? (1 pont)

.....

b) Fogalmazza meg, mely elvek érvényesülése nyomán született meg az Alkotmánybíróság! Nevezzen meg két tényezőt! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

.....

c) Soroljon fel az Alkotmánybíróság hatáskörei közül kettőt! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. Egyszerű, rövid feladatok	Elérhető pontszám	Elért pontszám
1. Az ókori kultúra	4	
2. A középkori gazdaság	5	
3. Az Árpád-kori építészet	4	
4. XIV. Lajos uralkodása	4	
5. Zrínyi Miklós	4	
6. A XIX. század szocialista eszméi	4	
7. A dualizmus gazdasága	2	
8. Az ENSZ működése	4	
9. A két világháború közötti korszak művelődéstörténete	4	
10. Rendszerváltozás	4	
11. Globális problémák	2	
12. Mai magyar társadalom	3	
Összesen	44	

javító tanár

Dátum:

	Elért pontszám	Programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. május 9.

TÖRTÉNELEM
EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. május 9. 8:00

II.

Időtartam: 150 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban a lényeg megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**
Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a Történelmi atlasz térképeit és a Magyar helyesírási szótárt!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok elkészítéséhez az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a Történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (fejlődés, változás, termelés stb.), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), amelyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

kettő rövid és **kettő** hosszú feladat, amelyek közül **mindegyik más-más korszakra**, és legalább **kettő a magyar történelemre** vonatkozzon.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Ellenreformáció	Rövid
	14.	Nyugat-Európa gazdasága a kora újkorban	Hosszú
	15.	Harmadik világ	Rövid
	16.	Az I. világháborúban szembenálló katonai szövetségek	Hosszú
Magyar történelem	17.	Árpád-kori társadalmi változások	Rövid
	18.	A három részre szakadt ország	Hosszú
	19.	A reformkor gazdasági élete	Rövid
	20.	A Habsburg-udvar és a magyar rendek viszonya	Hosszú
	21.	Gömbös Gyula miniszterelnöksége	Rövid
	22.	A Kádár-korszak kultúrpolitikája	Hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

Ellenőrizze választása helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választott?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választott?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választott?	
Két rövid és két hosszú feladatot választott?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölte feladatválasztásait?	

A feladatok közül **csak a választott négyet dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat az ellenreformációval kapcsolatos.

(rövid)

Mutassa be a források és ismeretei felhasználásával a katolikus megújulás folyamatát Európában a XVI-XVII. században! Válaszában térjen ki arra is, mi volt a művészet szerepe ebben a folyamatban, és milyen eszközökkel segítette az ellenreformáció kiteljesedését!

Kronológia:

1540 III. Pál pápa jóváhagyja a jezsuita rend szabályzatát.

1542 III. Pál pápa újból bevezeti az inkvizíciót.

1545-1563 A tridenti zsinat elhatározza a katolikus egyház megújítását.

1564 IV. Pius pápa kiadja a tiltott könyvek jegyzékét, az Indexet.

1568 Rómában építeni kezdik a jezsuita Il Gesut, az első barokk templomot.

„Bárki, aki társaságunkban, melyet Jézusról kívánunk elnevezni, a kereszt lobogója alatt Isten harcosa kíván lenni, és csak az Urat és annak földi helytartóját a pápát akarja szolgálni, az ünnepélyes szüzességi fogadalom után lélekben legyen felkészülve arra, hogy olyan társaságtagja lesz, melynek célja a lelkeknek a keresztény tanok szerinti gondozása, a hit terjesztése nyilvános prédikációk útján, Isten igéjének szolgálata, lelki gyakorlatok és a gyermekek és a kereszténységet nem ismerők tanításában és a gyóntatásában megvalósuló szeretetszolgálat révén, illetve a keresztények hitben való megerősítése.” (A jezsuita rend szabályzatából)

Rubens (1577-1640) : Levétel a keresztről

A pápai ferences kolostor

III. Pál pápa a következőkben jelölte meg a zsinat célját: „Isten dicsőségére és magasztalására, a hit és keresztény vallás fejlesztésére és felemelésére, a tévtanok kiirtására, az egyház békéjére és egységére, a papság és a keresztény nép megjavítására, a keresztény név ellenségeinek megsemmisítésére”.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

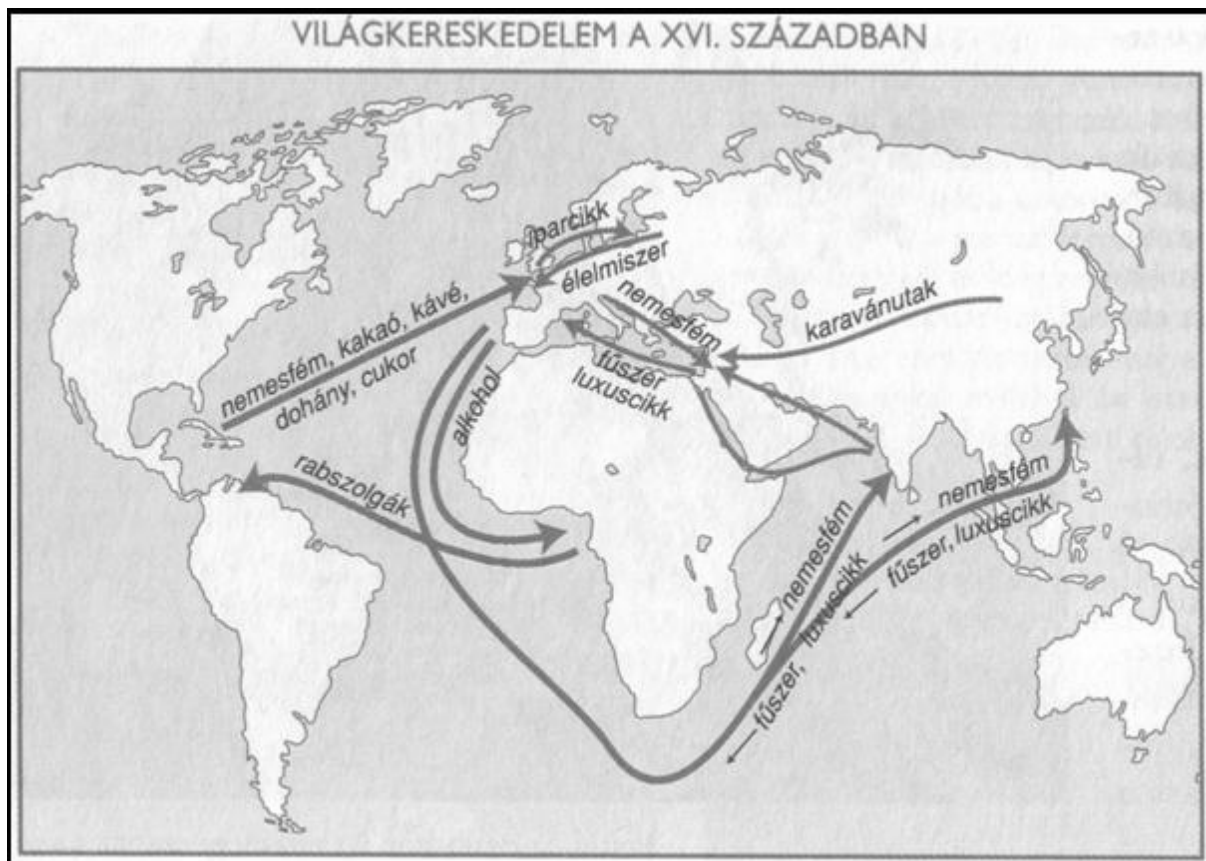
Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

14. A feladat a kora újkori Nyugat-Európával kapcsolatos. (hosszú)

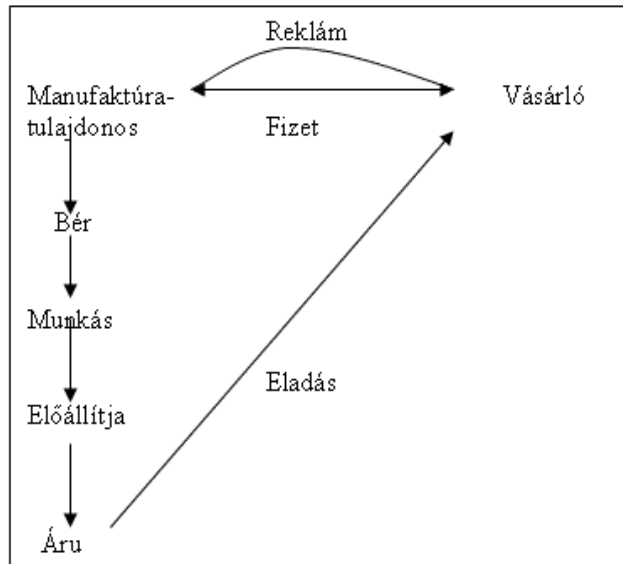
Mutassa be a források és ismeretei alapján a kora újkori Nyugat-Európa gazdasági és társadalmi változásait!

„Császári felséged bizonyára tudja, hogy magam és unokaöcsém leghűségesebb alattvalóiként az Ausztriai-ház odaadó híveiként hajlottunk annak jólétét szolgálni...Az is ismeretes és nyilvánvaló, hogy Őcsászári Felsége a császári koronát támogatásom nélkül nem tudta volna megszerezni.” (*Jakob Fugger levelében arra emlékezteti a császárt, hogy megválasztásához anyagilag jelentősen hozzájárult a Fugger-bank*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A MANUFAKTURÁLIS TERMELÉS MŰKÖDÉSE

„A spanyol király, a portugál király és Anglia királynője nem tartják méltóságukon alulinak, hogy a kereskedők ezen általános gyülekezetében [Antwerpenben] embereket tartsanak, akik öfelségeik üzleti ügyeit intézik... [A spanyol ügynökök] a királytól teljhatalmat nyertek, hogy szükség esetén tetszésük szerint, bármilyen összegű pénzről is legyen szó, zálogra vagy váltóra, vagy bármilyen más módon felvehessék, a királyt [...] pénzügyileg lekötözzék [...]. (Lodovico Guiccardini antwerpeni beszámolója)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

London lélekszáma	
1485	50 000
1560	90 000
1600	500 000
1700	700 000

„A jövedelmét növelni kívánó nemesúr persze szintén felismerte a gyapjúban rejlő lehetőségeket. Először a közföldek, vagyis a falu és a földesúr által közösen használt legelők és szántók megkaparintására tett igen sikeres kísérletet. Később elég volt felbontania bérlőivel a szerződéseket, s máris ott álltak a hatalmas legelőterületek – szabadon! [...] A földönfutóvá tett munkaerő pedig a városba tódult, nagy részét az ipar, kisebb részét a flotta és a hadsereg szívta fel.” (Szántó György Tibor: *Anglia története*)

„Itália kiszorulását a nemzetközi forgalomból a kereskedelmi útvonalak áthelyeződésével szokták magyarázni. Hanyatlását a valóságban ennél összetettebb okokra kell visszavezetnünk. A félsziget városállamaiban a tőkefelhalmozás új képviselői, a kereskedők, bankárok a gazdasági társulásnak még primitív formáit sem hozták létre. Az egyéni tőkék nem vállalhatták a felfedezések kockázatát, majd az első kereskedelmi vállalkozások hosszú, néha évekig tartó megtérülési idejét.” (Barta János: *Expanzió és új jelenségek a gazdaságban*)

„1492-től 1595-ig Nyugat-Indiából 2 milliárd pezeta aranyat és ezüstöt hoztak be Spanyolországba, s megközelítőleg ugyanekkor nem nyilvántartott összeget, és az egész mennyiségből Spanyolországban nem maradt több mint 200 millió pezeta, 100 millió pénzben, 100 millió ingóságokban.” (J. de Ustariz, 1724)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

- 15. A feladat a harmadik világ problémáiról szól.** (rövid)
Mutassa be az alábbi ábrák és ismeretei segítségével, hogy milyen válságjelenségek érintették a harmadik világ országait a XX. század második felében!

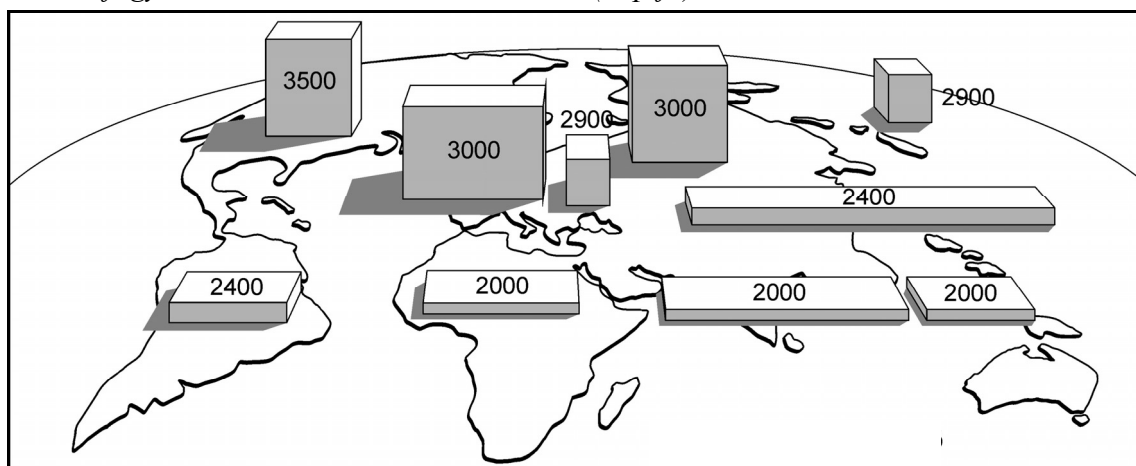
Népségrobbanás

Év	Ipari országok	Fejlődő országok	Összesen
	(millió fő)		
1750	201	390	791
1800	248	730	978
1850	347	915	1262
1900	573	1077	1650
1950	858	1628	2486
1975	1100	2900	4000
2000	1400	4600	6000

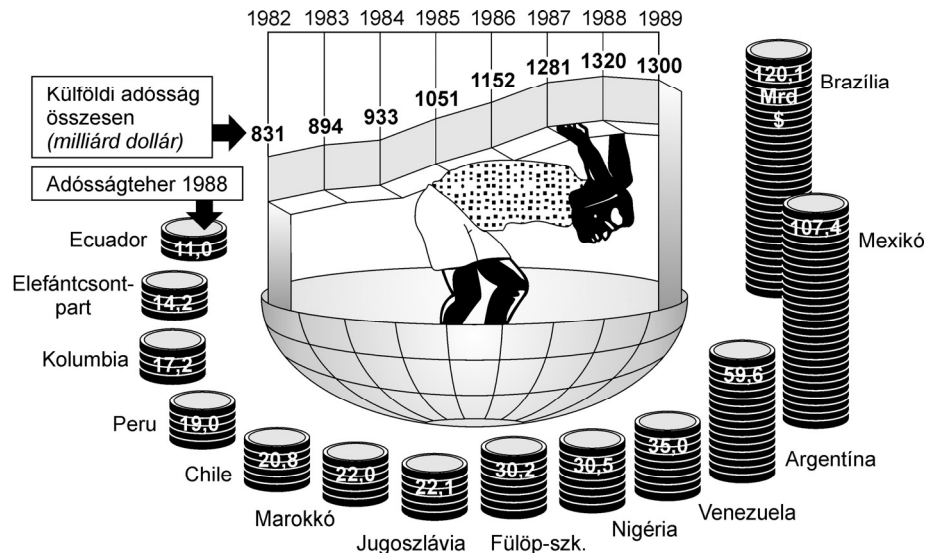
Nagyvárosok népessége 2000-ben

Város	Népesség (millió fő)
Mexico City	31,0
Sao Paulo	25,8
Sanghaj	22,7
Peking	19,9
Rio de Janeiro	19,0
Bombay	17,1
Dzsakarta	16,6
Buenos Aires	12,1
Bangkok	11,9

Kalóriaafogyasztás az 1980–1990-es években (nap/fő)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Adósságterhek az 1980-as években

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

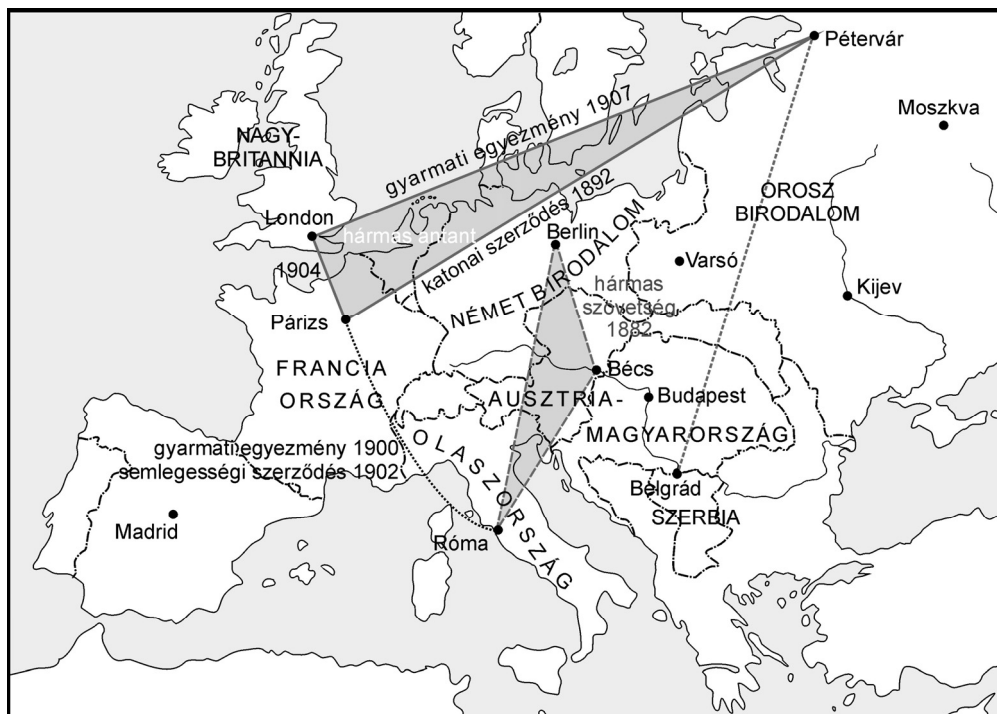
.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- 16. A feladat az első világháború előzményeivel kapcsolatos.** (hosszú)
Elemesse a források és saját ismeretei alapján a szemben álló katonai szövetségek létrejöttének okait, és magyarázza meg, hogy a világ újrafelosztásáért folytatott küzdelem mennyiben befolyásolta az egyes szövetségi rendszerek megszületését!

*Szövetségi rendszerek Európában Bismarck távozása után
A vezető nagyhatalmak és gyarmataik*

	Az anyaország (1910)		Gyarmatai			
	Terület (1000 km ²)	Lakosság (1000 fő)	1871-ben		1910-ben	
			Terület	Lakosság	Terület	Lakosság
Anglia	314	45 362	20 459	159 750	29 382	374 000
Franciaország	536	39 600	1 206	6 469	12 341	54 000
Németország	541	60 926	–	–	2 901	16 090
Olaszország	287	34 671	–	–	1 561	1 600
Hollandia	33	6 000	1 775	22 453	2 045	38 000
Belgium	29	7 424	–	–	2 356	20 000
Portugália	89	5 550	1 917	3 873	2 100	7 500
Spanyolország	497	19 500	303	6 500	400	1 000

A világ ipari termelésének relatív megoszlása, 1880–1913 (%)			
Ország	1880	1900	1913
Nagy-Britannia	22,9	18,5	13,6
Egyesült Államok	14,7	23,6	32,0
Németország	8,5	13,2	14,8
Franciaország	7,8	6,8	6,1
Oroszország	7,6	8,8	8,2
Ausztria-Magyarország	4,4	4,7	4,4
Olaszország	2,5	2,5	2,4

Az egy főre eső iparosodottság, 1880–1913 (Összehasonlítási alap: Nagy-Britannia 1900-ban = 100)			
Ország	1880	1900	1913
Nagy-Britannia	87	(100)	115
Egyesült Államok	38	69	126
Franciaország	28	39	59
Németország	25	52	85
Olaszország	12	17	26
Ausztria-Magyarország	15	23	32
Oroszország	10	15	20

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

17. A feladat az Árpád-korral kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a keresztény királyság létrejöttének, az új államszervezet kiépítésének szerepét a korszak társadalmi átalakulásában!

„1. Tíz falu építsen egy templomot, amelyet két telekkel s ugyanannyi rabszolgával lássanak el, lóval és kancával, hat ökörrel és két tehénrel, 30 aprómarhával. Ruhákról és oltártakarókról a király gondoskodik, papról és könyvekről a püspök. [...]

18. Ha valakinek az Isten tizedt adott egy évben, a tizedik részt adja Istennek, és ha valaki a tizedét elrejt, kilenc részt fizessen. És ha valaki a püspöknek elkülönített tizedet meglopja, mint tolvajt ítélik meg, és az ebből eredő jóvátétel teljesen a püspöké legyen. (*István II. törvénykönyvéből, 1030–1038 között*)

8. A papok pedig és az ispánok hagyják meg az összes falusi bírónak, hogy ezek parancsára vasárnap mindenki menjen a templomba, öregek és fiatalok, férfiak és nők, kivéve azokat, akik a tüzet őrzik. Ha pedig valaki amazok hanyagsága folytán nem őrzés végett marad otthon, az ilyet verjék meg, és nyírják le. [...]

10. Ha valaki hús evésével megsérti a mindenki előtt ismeretes négy böjti időszakot, akkor egy héten át bezárva böjtljön. [...]

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

14. Ha valakinek a szolgája másnak a szolgáját megöli, a [gyilkos] szolgát adják a [megölt] szolga helyébe, vagy váltsa meg [ura] és [a gyilkos] vezekeljen, ahogy mondtuk.

15. Ha valaki az ispánok közül megrögzött szívvel és lelkéről megfélemedkezve – ami távol legyen a hűséget megtartók szívetől – felesége meggyilkolásával mocskolja be magát, a királyi tanács határozata szerint ötven tinóval egyezzen meg az asszony rokonaival, és vezekeljen az egyházi törvények parancsa szerint. Ha pedig valamelyik vitéz vagy gazdagabb ember esik ugyanazon bűnbe, ugyanazon tanács végzése szerint a rokonoknak fizessen tíz tinót, és vezekeljen, ahogy mondtuk. Ha pedig a népből való ember követi el ugyanezt a bűnt, öt tinóval egyezzen meg a rokonokkal, és vessék alá az említett bűjnek. *(Istoán I. törvénykönyvéből, 1001 körül)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

**18. A feladat az ország három részre szakadását követő évszázaddal kapcsolatos.
(hosszú)**

Mutassa be és elemezze a források és ismeretei alapján az országegyesítést célzó elképzeléseket 1541-1629 között, valamint a megvalósítást akadályozó tényezőket!

„A szerződés a királynéval (ti. Izabellával) már végrehajtott, s az országot Ferdinánd király seregei szállották meg. A török azonban ennek hírére fegyvert fogott, s erős haddal támadott meg [...] félek, hogy a török a télen véget vet fennállásunknak. [...] Nehogy tehát mi, kik a szabadság reményében ráztuk le magunkról a török jármát, vetettük magunkat a keresztény fejedelmek alá, e reményünkben megcsallattassunk: a Krisztus szerelmére könyörgök Felsőgednél, gondoskodjék rólunk e nagy szükségünkben, hogy a bennünket fenyegető veszélytől Felsőged kegyelme által megóvassunk, s kiknek romlására oly igen törekedik az ellenség, hogy eleitől fogva célul tűzte ki magának a magyar nemzet romjain keresztül törni utat a keresztény köztársaság kebelébe, mi e köztársaságban a jövőre is elsők lehessünk szolgálatunkat annak javára vérünk ontásával felajánlanunk.” (Fráter György levele V. Károly császárnak, 1551)

„Valameddig pedig a Magyar Korona ott fenn, nálunknál erősebb nemzetségnél, a németnél lészen, és a magyar királyság is a németeken forog, mindenkor szükséges és hasznos egy magyar fejedelmet Erdélyben fenntartani, mert nékik [ti. a királyi Magyarország rendjeinek] is oltalmukra, javukra lészen. Ha pedig Isten azt adná, hogy a Magyar Korona Magyarországon magyar kézhez kelne, egy koronás királyság alá, úgy az erdélyieket is intjük, nem hogy attól elszakadnának, vagy abban ellent tartanának, de sőt segéljék tehetségük szerint, és egyenlő értelemből azon korona alá a régi mód szerint adják magukat.” (Bocskai István végrendeletéből, 1606)

„Ha én magamat megkoronáztattam volna, soha énnálam bolondabb, nyomorultabb fejedelem nem lött volna, mert a török mindjárt az országnak végházait én tőlem megadatni kívánta volna, melyet ha nem cselekedém, azontúl avval fenyegetne, hogy ellenem támad az német mellé.” (Bethlen Gábor leveléből, 1620)

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

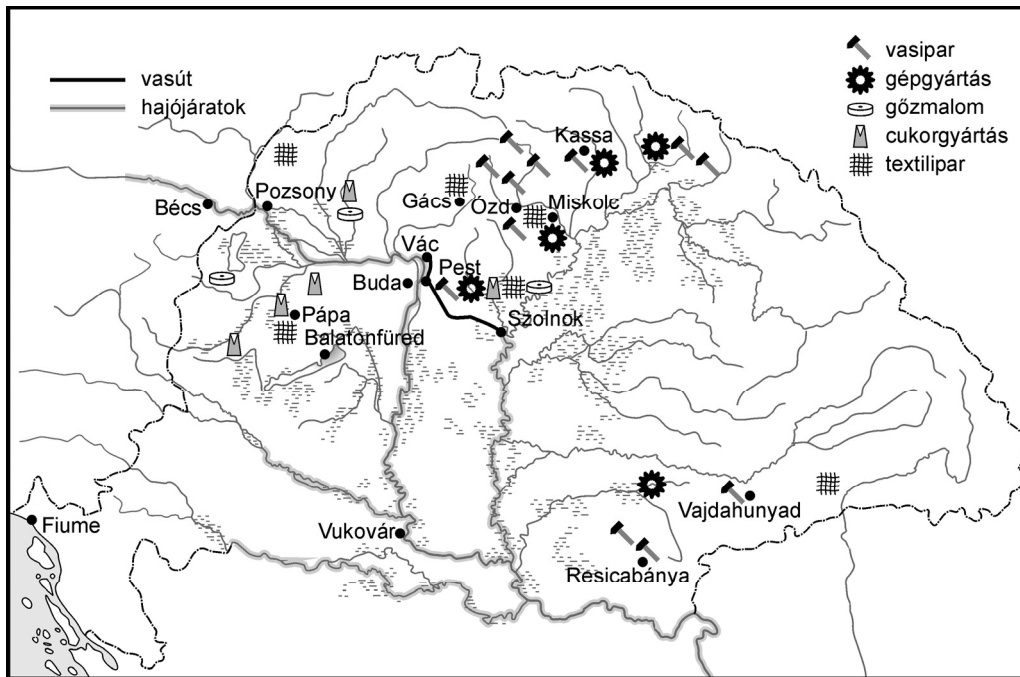
Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

19. A feladat a reformkor gazdasági életével kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyarországi iparosodás kezdeteit, és tárja fel ellentmondásait!

„A gyár- és ipartelep oly kevés és jelentéktelen ez országban, hogy a külön felvételt alig érdemlik meg. A közönséges fogyasztás céljaira szolgáló munkával néhány üveg- és papírgyár van elfoglalva. Két gyár létezik Holicson és Pongyeleken, ahol fayence-nak nevezett edényt állítanak elő. (...) Egy (...) halinát [durva posztó], három ipartelep Gácson, Temesvárott és Podheringen posztót gyárt. Van Óvárrott egy gyapjút szövő telep, egy bőrgyár Moson megyében, kocsigyár Budán és Nagyváradon, harisnyaszövőde Pozsonyban, vas- és rézedények és szerszámok előállításával több ipartelep foglalkozik. Néhány főzötelep van, melyek salétromot, timsót, lúgot, borkövet termelnek. Nagyjából ezek felemlítésével kimerítettük volna Magyarország iparát.” (Berzeviczy Gergely: Magyarország kereskedelméről és iparáról, 1797)

„A status [állam] helyesebben cselekszik, ha maga gyárat nem állít, mert a status sok tekintetnél fogva nem igen alkalmas a gyárnokságra, ami a status kezében különben is könnyen egyedárusággá fajul; hanem azt véljük a status hivatásában feküdni, hogy a gyárok természetes keletkezésének, a virágzásának akadályait elhárítsa, s biztonságot és oltalmat adjon, melyek védpajzsa alatt a keletkező gyáripar megerősödhessek.” (Kossuth szerkesztői megjegyzése, Pesti Hírlap, 1842)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Magyarország ipara és közlekedése a reformkorban

„Kossuthnak nagy része volt az Iperegyesület, majd a magyar Kereskedelmi Társaság létrehozásában. Az első ipari kiállítás (1842) alkalmával Kossuth meggyőződött arról, hogy a fejlettebb osztrák és cseh ipar közös vámterülettel megfojtaná a magyar kezdeményezéseket. Ezért védővámokra van szükség.

Az 1843–44-es országgyűlésen az alsótábla megszavazta az önálló magyar védővámrendszert, de a király elhalasztotta a kérdés érdemi tárgyalását. Az ellenzék ekkor a magyar ipar védelmére társadalmi szervezetet, Védegyletet (1844) alakított. Az ide belépők vállalták, hogy 6 éven át csak akkor vásárolnak külföldi árut, ha a megfelelő hazai termék hiányzik.” (Pannon enciklopédia – részletek)

„A terménykereskedők első nemzedéke általában a nagyobb gabonatermő vidékek központjában tűnik fel, majd a gabonakereskedelem vízi útjain jut a központokba, Győrbe, utóbb Pestre. A Hatvany-Deutsch család vagyonának alapítója pl. Aradról indult, s a dél-magyarországi nagybirtok terménykereskedelmét bonyolította le, biztosítóüzlettel foglalkozik, majd Pestre költözve vasútépítésekbe investál. A következő nemzedék már gőzmalomokat alapít, cukorgyárakat épít, később fűrésztelepeket és papírgyárakat is. (Tankönyvi szöveg)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

20. A feladat a Habsburg-udvar és a magyar rendek XVIII. századi viszonyával kapcsolatos. (hosszú)

Elemesse a források és ismeretei segítségével a Habsburg államszervezet működését az udvar és a rendek viszonyának alakulása szempontjából 1711 és 1791 között! Térjen ki a jogi helyzet változásának okaira és következményeire!

„Ő legszentségesebb császári és királyi felsége férfiágának magvaszakadtával [...] az öröklési jogon való utódlást Magyarországon és koronájában, s az Isten segedelmével már visszaszerzett és visszaszerzendő ehhez tartozó részekben, országokban és tartományokban, felséges Osztrák Házának nőgárára is [...] feloszthatatlanul s elválaszthatatlanul, kölcsönösen és együttesen [...] uralkodás és kormányzás végett átruházzák. Ő legszentségesebb császári és királyi felsége az ország s az ahhoz kapcsolt részek összes hű karainak és rendeinek minden [...] jogait, szabadságait, kiváltságait [...] az alkotott törvényeket és helybenhagyott szokásokat. [...] kegyelmesen megerősíti, s meg fogja tartani.” (*Pragmatica Sanctio*)

„1. § S hogy a nemesi kiváltságnak örvendő embert, idézés s a törvény kellő útján való elmarasztalás nélkül, személyében s vagyonában semmi módon meg ne károsítsák: azt az ország és a hozzákapcsolt részek karai és rendei Ő szent felsége beleegyezésével elhatározzák.” (1723. évi V. törvénycikk a nemesség különös kiváltságáról)

„Az ország karai és rendei alázatos előterjesztését a királyi szent felség helyeslővén, határozatott:

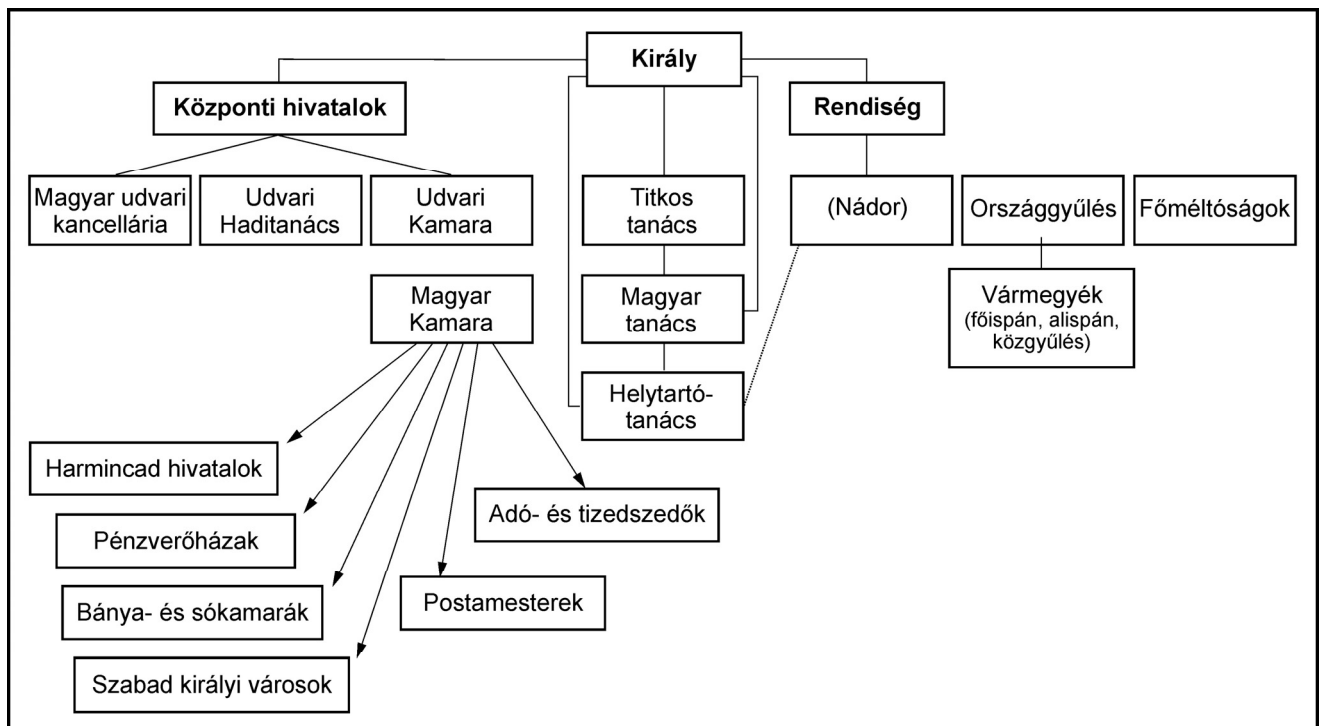
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. § Hogy mikor a nádori és a vele törvény szerint összekötött helytartói hivatal jövendőben megüresedik, az egy éven túl, nem fog üresedésben hagyatni.
2. § És hogy az teljes és törvényes hatalmába és jogába visszahelyeztetvén, abban meg fog tartatni.
3. § E törvényes joghatósággal pedig teljesen éljenek az országnak úgy a jelenlegi nádora, mint a jövendőbeliek." (1741. évi IX. törvénycikk a nádori hivatalról)

„5. § Üresedések bekövetkező eseteiben pedig ezen királyi helytartótanácsba az ország minden részeiből alkalmas s az ország dolgait és alkotmányát ismerő férfiakat, birtokos magyarokat alkalmazand." (1741. évi XI. törvénycikk a magyar dolgoknak és ügyeknek magyarok által való intézéséről)

„[...] Magyarország, a hozzá kapcsolt részekkel együtt, szabad és kormányzatának egész törvényes módját illetőleg (beleértve mindenféle kormányzásékeit) független, azaz semmi más országnak vagy résznek alá nem vetett, hanem saját állami léttel és alkotmánnyal bír, s ennél fogva az 1715:III. tc., valamint az 1741:VIII. tc. és XI. cikelyek rendelkezésének megfelelően, törvényesen megkoronázott örökös királyától, és így Ő szent felségétől s örökösitől, Magyarország királyaitól, tulajdon törvényei és szokásai szerint, nem pedig más tartományok módjára igazgatandó és kormányozandó ország." (1790/91. évi X. törvénycikk Magyarország és a hozzákapcsolt részek függetlenségéről)

A Habsburg hivatali szervezet Magyarországon

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

- 21. A feladat Gömbös Gyula miniszterelnökségéhez kapcsolódik.** (rövid)
Mutassa be az alábbi forrás és ismeretei alapján Gömbös Gyula politikai és társadalmi céljait, és tárja fel programjának mozzatórugóit!

Kronológia:

1933 Gömbös látogatást tesz Hitlernél. A magyar-német kereskedelmi szerződés megnyitja a német piacot a magyar agrártermékek előtt.

1935 Gömbös kísérletet tesz az érdekképviseleti rendszer (korporáció) és az egypártrendszer bevezetésére.

„Nehéz feladat elé állítottam [...] Remélem, hogy a nemzet, méltányolva eddigi tevékenységemet, segítségemre lesz, mert a nehézségeken csak közös és harmonikus munkával lehetünk úrrá [...] Befelé úgy, mint kifelé hirdetem a békés munkát és az ehhez szükséges eszközök megteremtését. Hirdetem a nemzeti öncélúság gondolatát, mert a mai viszonyok között és a magyar nemzet adott helyzetében csak ez a gondolat lehet eszménye a politikai vezetőnek és a politikai társadalomnak [...] Érzésem és elgondolásom az, hogy az egész nemzet lelkét át kell formálni. Az a körülmény, hogy sokáig nem élvezhettük a független nemzeti lét lehetőségeit, szükségessé teszi, hogy a nemzet lelkileg is beállítassék a független Magyarország gondolatkörébe [...] Mindenkit egyformán magyarnak tartok, aki a nemzetet velem és az arra hivatottakkal együtt híven szolgálja. A szélsőségek ellen harcot hirdetek, és minden körülmények között fenntartom a jogrendet, amely nélkül nincs békés munka, és nincs nemzeti megerősödés [...] Mindenkinek segítenie kell abban, hogy a termelőmunkát lehetővé tegyük, hogy megindítsuk a gazdasági élet vérkeringését. Le akarok sújtani mindenkire, aki a mai időkben, amikor a lakosságnak valamennyi

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

rétege nehéz küzdelmet folytat a mindennapi kenyéréért, haszonlesésből uzsorás szerepet akar játszani [...] Összehívtam kollégáimat, hogy megismertessem velük nemzeti munkatervemet, amelynek [...] az a célja, hogy a kormánynak is, a nemzetnek is vonalvezetője legyen [...] Én az új generációnak építómunkása és vezére akarok lenni. Mi, akik a háborúban jártunk, jobban megismertük az életet, a szociális bajokat, mint mások, mert mi együtt küzdöttünk azokkal, akik kérges tenyérrel keresik kenyerüket és azokkal is, akik évszázadokon át a nemzet fundamentumát alkották [...] Testvérként hívok mindenkit a munkához, és meg vagyok győződve, hogy minden magyar velem egyet akar.” (A miniszterelnök első nyilatkozata a sajtó képviselőihez, 1932)

„A szükséges belső reformok elmaradtak; az elszakított magyarság erkölcsi, anyagi, külpolitikai támogatást tőlünk nem kapott. A belső süllyedést és a külső közönyt egy revizionista lárma leplezte el, melyet az itteniek meguntak s az ottaniak megsínylettek (...), a határokon, melyeket odébb akartunk tolni, kínai falat emeltünk tájékoztatatlanságból (...). Az irredenta ódákat szavaló magyar fiatalság (...) tanuljon állami költségen csehül, románul, szerbül, ismerje meg a helyzetet, amelybe sorsa helyezte (...). A magyar reformnak két nagy akadályja van: az egyik a nagybirtok, a másik a banktőke. (Németh László: *Lesz-e reform?* 1935)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

22. A feladat a Kádár-korszak ideológiájához és kultúrpolitikájához kapcsolódik.
(hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei alapján a kultúrpolitika jellemzőit, és elemezze ellentmondásait!

„A párt és a kormány elsősorban a szocialista-realista alkotások létrejöttét támogatja, de segítséget ad minden más haladó, realista irányzatnak, s a bírálat jogát fenntartva nyilvánosságot biztosít olyan nem realista irányzatoknak is, amelyek nem állnak szemben ellenségesen a népi demokráciával. Ugyanakkor elutasít minden olyan törekvést, amely a népi demokrácia állami és társadalmi rendjét akarja aláásni.” (Az MSZMP Központi Bizottsága Politikai Bizottságának határozata a könyvkiadásról, 1957. szeptember)

„Az egyes művészeti ágakhoz kapcsolódó intézmények: könyvkiadók, szerkesztőségek, filmgyárak, színházak, mozik, a rádió és a televízió, zenei és képzőművészeti szervek, szórakoztató intézmények vezetői és munkatársai biztosítsák a párt művészetpolitikájának érvényre jutását, és állítsák munkájuk középpontjába a minden szűkkeblűségtől mentes, szocialista szellemű népművelés feladatait. Változatos eszközökkel gondoskodjanak arról, hogy a magyar és a nemzetközi kultúra igazi értékei, s mindenekelőtt a szocialista kultúra alkotásai minél szélesebb rétegekhez eljussanak. Küzdjenek a kispolgári ízlés, a giccs, a különböző dekadens burzsoá irányzatok ellen, és a közönség ízlésének jótékony befolyásolásával segítsenek megszüntetni az elmaradottabb tömegek kívánságai és a szocialista kultúra magasabb rendű igényei közötti ellentmondást.” (A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai, 1958)

„Volt hatalmuk, és ennek megvolt a kellő erőszakfedezete. Hatalmukban állt a műveket szelektálni, engedélyezett és nem engedélyezett művekre, jó és rossz művekre osztani, írókat ilyen-olyan tiltó listákra tenni, műveket betiltani, lapok szerkesztőségét menesztetni, intézmények működését felfüggeszteni és aztán újra engedélyezni. [...] Az alapelv lényegében »a« politika és »az« irodalom békés egymás mellett élését mondta ki. A gyakorlatban ez olyan jellegű és fokú különélést jelentett, amely mellett a politika mindaddig nem szólt bele az író dolgába, ameddig az csak írt, viszont fenntartotta magának a beleszólás jogát minden ponton, ahol az írás, illetve maga az író, átlépve műhelye határát, nyilvánossá akart válni.” (Szilágyi Ákos: *Állóban marad*, 1979)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	44	
II. Szöveges, kifejtendő feladatok:		
13. Ellenreformáció	7	
14. Nyugat-Európa gazdasága a kora újkorban	16	
15. Harmadik világ	7	
16. Az I. világháborúban szemben álló katonai szövetségek	16	
17. Árpád-kori társadalmi változások	7	
18. A három részre szakadt ország	16	
19. A reformkor gazdasági élete	7	
20. A Habsburg-udvar és a magyar rendek viszonya	16	
21. Gömbös Gyula miniszterelnöksége	7	
22. A Kádár-korszak kultúrpolitikája	16	
II. Szöveges, kifejtendő feladatok	46	
I. + II. Összesen	90	

 dátum

 javító tanár

	Elért pontszám	Programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges, kifejtendő feladatok		

 javító tanár

 jegyző

 dátum

 dátum